

Luizen

Wat is een luis?

Een hoofdluis is een klein insect dat leeft tussen de haren van de mens. Een luis heeft 6 poten en is grijswit tot bruin.

Hoofdluizen zitten bij voorkeur op warme, vochtige en donkere plaatsen, zoals achter de oren of in de nek. Ze klampen zich met hun pootjes stevig vast aan de haren.

Een luis voedt zich verschillende keren per dag door kleine hoeveelheden bloed door de hoofdhuid te zuigen. Tijdens het voeden komt er speeksel van de luis vrij, wat jeuk kan veroorzaken. Zonder die maaltijden van bloed sterft een luis na 2 dagen.

De levenscyclus van een luis bestaat uit 3 stadia: neet, nimf en luis. De neten (de eitjes van een luis) zijn ovaalvormig en ongeveer 0,8 mm groot. Vrouwelijke luizen leggen tot 8 eitjes per dag. Ze plakken hun eitjes stevig vast op een haarschacht net boven de hoofdhuid. Uit die neten komen nimfen. De lege neten blijven achter op de haarschacht. Nimfen zien eruit als volwassen luizen, maar ze zijn kleiner. De nimfen groeien vervolgens uit tot volwassen luizen. Op je hoofdhuid kunnen luizen tot 30 dagen overleven. Daarbuiten sterven ze snel.

Hoe krijg je luizen?

Hoofdluizen komen heel vaak voor. Iedereen kan luizen krijgen. Een besmetting met hoofdluizen heeft niets met hygiëne te maken: luizen hebben geen voorkeur voor ongewassen haar.

Luizen kunnen alleen kruipen. Ze kunnen niet vliegen of springen. Ze verplaatsen zich vooral van het ene hoofd naar het andere hoofd door direct hoofdcontact. Omdat kinderen tijdens het spelen vaker met hun hoofden tegen elkaar komen, zijn zij het vaakst het slachtoffer van een besmetting. Ook huisgenoten van een besmet kind hebben meer kans op luizen.

Luizen kunnen ook overgedragen worden door het gemeenschappelijke gebruik van bijvoorbeeld haarborstels, mutsen, sjaals, hoofddeksels, handdoeken, bedlinnen of knuffels. Luizen kunnen ook overgaan via kleding als die dicht bij elkaar hangt, bijvoorbeeld aan een kapstok.

Luizen opsporen

Om met zekerheid vast te stellen of iemand besmet is met hoofdluizen, moet je levende luizen vinden. Dat is geen gemakkelijke opdracht: luizen zijn vaak moeilijk te zien en ze verplaatsen zich zeer snel naar donkere plaatsen. Luizen kun je het gemakkelijkst opsporen met de nat-kamtest.

Daarvoor heb je het volgende nodig:

- shampoo,
- crèmespoeling (conditioner),
- wit keukenpapier of een servet,
- een luizenkam. Een goede luizenkam heeft fijne tanden die 0,2 tot 0,3 mm uit elkaar staan. De doorsnede van de tanden moet hoekig zijn, bijvoorbeeld ruitvormig of rechthoekig.

Nat-kamtest

1. Was je haar met een gewone shampoo.
2. Spoel de shampoo uit je haar, maar droog je haar niet af.
3. Breng overvloedig crèmespoeling aan op je natte haar.
4. Kam alle knopen uit je haar met een gewone kam.
5. Buig nu voorover en kam je haar systematisch met een luizenkam van achteren naar voren, dus van je nek naar je voorhoofd. Begin aan je ene oor en schuif na elke kambeweging op naar je andere oor. Kijk vooral goed achter je oren en in je nek. Druk de luizenkam goed tegen je hoofdhuid aan.
6. Veeg de luizenkam na elke kambeweging af op een stuk wit keukenpapier om te kijken of er luizen zijn. Als nodig kun je de luizen met een tandenstoker uit de kam halen.
7. Spoel de crèmespoeling uit je haar, maar droog je haar niet af.
8. Kam je haar nu met een gewone kam weer naar achteren.
9. Kam je haar een tweede keer systematisch met de luizenkam, deze keer van voren naar achteren en opnieuw van je ene oor naar je andere.
10. Veeg de luizenkam opnieuw na elke kambeweging af op een stuk wit keukenpapier.

Als je luizen vindt, is het van groot belang dat ook je andere huisgenoten zich met de nat-kamtest controleren. Alle huisgenoten met luizen moeten gelijktijdig behandeld worden. Anders is de kans groot dat ze elkaar opnieuw besmetten.

Het is ook belangrijk dat je het kinderdagverblijf, de school of het CLB zo snel mogelijk daarvan op de hoogte brengt. Die kunnen dan de nodige maatregelen nemen om verdere verspreiding te vermijden.

Luizen behandelen

De nat-kammethode

Voor de nat-kammethode volg je dezelfde 10 stappen als bij de nat-kamtest. Je past de nat-kammethode tweemaal per week gedurende 2 weken toe. Als je bij de laatste kambeurt nog luizen vindt, moet je de behandeling voortzetten, al dan niet gecombineerd met een behandeling met hoofdluismiddelen.

Hoofdluismiddelen

Als je je hoofdhuid behandelt met hoofdluismiddelen, is het heel belangrijk dat je gelijktijdig de nat-kammethode toepast. Er zijn verschillende producten op de markt.

1. Malathion heeft een luizendodende en netendodende werking en een residuele activiteit (dit wil zeggen dat zijn werking aanwezig blijft gedurende meerdere dagen na gebruik (ook na spoelen). Malathion heeft een onaangename geur.
Vb. Radikal, Prioderm
2. De meeste shampoos of cremespoelingen zijn vervaardigd op basis van derivaten van pyrethrines, permethrine en depallethrine. Er bestaat het risico dat de luizen reeds resistent zijn tegen deze producten.
Vb. Para, Nix
3. Dimeticon is een silicone. Het omhult de luis die sterft door verstikking. Omdat dit product mechanisch werkt is er geen risico op resistentie.
Vb. Silikom
4. Er zijn producten op de markt die oliën bevatten (kokos, anijs, lavendel, eucalyptus) De doeltreffendheid van deze producten is niet helemaal bewezen.
5. Producten op basis van isopropylmyristaat : lost de beschermende waslaag van het uitwendig skelet van de luis op met als gevolg vochtverlies door uitdroging, waardoor de luis onbeweeglijk wordt en uitdroogt.

Algemene tips

- Kammen en haarborstels moet je na elk gebruik 30 seconden onderdompelen in water van 60 °C.
- Behandel alle gezinsleden die besmet zijn met luizen gelijktijdig.
- Bij hardnekkige besmetting met luizen kan desinfectie zinvol zijn om een nieuwe besmetting te vermijden. Was kleding, handdoeken, beddengoed en knuffels op 60 °C; was ze na een week nog een tweede keer op 60 °C. Materialen die niet in de wasmachine mogen, kun je ook 48 uur buiten luchten, 24 uur in de diepvriezer leggen op -18 °C of 2 weken in een afgesloten plastic zak bewaren.
- Controleer regelmatig alle familieleden (luizenkam).
- Nooit preventief behandelen.
- Enkel besmette personen behandelen (om het risico op resistentie te vermijden).
- Controleer de behandeling één week na het laatste gebruik van het antiluzen-product. Indien er levende luizen gevonden worden, moet de behandeling herhaald worden met hetzelfde product. Indien de besmetting na 14 dagen nog aanwezig is, moet men van product veranderen.